

Philippe Collin

DE BARMAN VAN HET RITZ

Vertaald door Nicolet de Jong

2025

AMSTERDAM

14 juni 1940

Daar zit ik dan, omringd door de moffen.

Halfzeven 's avonds en de Duitsers laten nog steeds op zich wachten. Vanmorgen marcheerden ze over de Avenue Foch.

Nu zijn ze hier, binnen de muren in de beslotenheid van het Ritz.

Alle Parijse luxehotels werden door het Duitse leger gevorderd om er kantoren in onder te brengen; het Ritz zal zo'n honderd hoge officieren – de crème de la crème van de Wehrmacht – verwelkomen en fungeren als de 'residentie van de militaire gouverneur in Frankrijk': als dat geen verwijzing was naar de wrede vernedering die het Franse leger net had ondergaan, zou die benaming bijna prestigieus zijn.

De Place Vendôme geniet een bijzondere status. Tot nader order kan het Ritz zijn vaste gasten gewoon blijven ontvangen. En de bar blijft natuurlijk open. Om dat mogelijk te maken krijgt Frank Meier hulp van twee medewerkers, zijn oude strijdmakker Georges Scheuer en Luciano, zijn Italiaanse jongste bediende.

De barman heeft die nacht geen oog dichtgedaan. Hij heeft met gespitste oren liggen luisteren naar de misplaatste stilte die sinds de meesten van zijn burens Parijs zijn ontvlucht de sfeer in zijn appartementengebouw aan de Rue Henri-Rochefort bepaalt.

De lafaards.

Toen hij wakker lag, moest hij denken aan Jean-Jacques, zijn zoon, die in 1921 werd geboren uit zijn ongelukkige huwelijk met Maria; zijn enige zoon, van wie hij nooit echt heeft gehouden. Er gaapt een diepe kloof tussen hen. Een zoon die sinds hij alweer vijf jaar geleden in het Casino van Nice was gaan werken, al jaren niets meer van zich heeft laten horen.

Waar is hij? Is hij gemobiliseerd?

Zou ik mezelf in veiligheid moeten brengen? Naar hem toe gaan in Nice?

Ik laat mijn bar niet in handen van de moffen vallen, geen sprake van.

Keurig rechtop in zijn witte jasje wacht Frank Meier die avond op de komst van de nieuwe gasten. Hij zag net heel even zijn eigen gezicht weerspiegeld in zijn shaker van Maison Christoffle: diepere wallen dan ooit, een van angst verstarde blik. En over zijn darmen zullen we het maar niet hebben: hij heeft in zijn hand geblazen, zijn adem stinkt. De komst van de Duitsers en met hen zijn herinneringen aan de loopgraven bezorgen hem een opgeblazen gevoel.

De barman kijkt voor de zoveelste keer op de klok. Tien over halfzeven.

Alles staat klaar: citrusvruchten, muntblaadjes, rood fruit en riet-suiker voor de Royal.

De Perrier-Jouët heeft hij in grote hoeveelheden koel gezet. De overwinnaars hebben wat te vieren.

Maar vooralsnog gebeurt er niets. Nog steeds niet.

Vanwaar hij staat, achter zijn robuuste toog van donker hout, kan Frank de gasten niet zien aankomen, want de gang naar zijn bar ligt buiten zijn blikveld. Gezien de nieuwe situatie een vervelend detail. Hij kan nergens op anticiperen. En dus heeft hij zijn jongste bediende in de deuropening op de uitkijk gezet.

Waar blijven die verrekte moffen?

Doodse stilte voor de storm. Om iets te doen te hebben frummelt Georges aan de frambozen.

‘Stop daarmee; straks vallen ze uit elkaar.’

‘Ik stik van de zenuwen, Frank.’

Iedereen is op van de zenuwen, man!

‘Haal maar een zemen lap over de bar, ik zie vingerafdrukken.’

Vreemde oorlog inderdaad, zo’n schemeroorlog.

Ah, daar komt iemand. Zijn ze er?

Nee, het is een Franse klant, een man die hem een minachtende grijns zou kunnen ontlokken als hij zichzelf niet onder controle had. Het is monsieur Bedaux, een onmogelijke man.

Heel even overweegt Frank om hem beleefd maar nadrukkelijk te vragen om rechtsomkeert te maken. Maar Bedaux behoort tot de nieuwe heersers, hij zal eraan moeten wennen. En dus komt daar de eerste klant uit de wereld van morgen op hem afgestapt.

Een vreemde figuur, die Charles Bedaux. Hoog voorhoofd, fijne gelaatstrekken en dezelfde leeftijd als Frank, een energieke vijftiger. Ook hij is op zijn twintigste met helemaal niets naar Amerika gegaan. Hun wegen hebben elkaar vaak gekruist. In New York leerde Meier bedienen; Bedaux leerde er drinken. Beiden waren al snel bedreven in hun vak: Frank als barman, Bedaux in zaken. In minder dan tien jaar trouwde Bedaux met twee Amerikaanse erfgenamen en werd hij de kampioen van de theorieën met betrekking tot de ‘wetenschappelijke organisatie van werk’ – hij schreef een boek over het onderwerp, waarover hij nooit uitgepraat raakt, net zomin als over de fabrieken die hij zo’n beetje overal heeft, zijn nieuwverworven Amerikaanse nationaliteit en de naar hem genoemde meeteenheid, het Bedaux-systeem. Maar er is niets waarover hij liever praat dan zijn bewondering voor nazi-Duitsland.

Frank ziet de triomfantelijke lach op zijn gezicht. Onverstoorbaar vraagt de barman:

‘Net als anders, monsieur, een glas Pol Roger?’

‘Vanavond niet, Frank. Maak voor mij maar een Royal Highball, doe maar een dubbele. We moeten de wedergeboorte van Frankrijk vieren. Eindelijk is het land bevrijd van de decadente en verwijfde geesten! Ik heb het altijd al gezegd: als chaos de natuur regeert, dan wordt de mens door orde gered, en door niets anders. Waar of niet, Frank?’

De kunst van het cocktails maken staat of valt met de nauwkeurigheid waarmee de ingrediënten worden afgemeten, maar een bar runnen is juist chaos creëren: in een bar moet het bruisen van leven, moeten grenzen worden opgezocht, moeten die soms zelfs worden overschreden, dat is wat Frank Meier zo succesvol heeft gemaakt, waarschijnlijk meer nog dan zijn beroemde drankjes. Daarin schuilt zijn tweeledigheid. Een gedisciplineerde geest die zich tot het anti-conformisme aangetrokken voelt. Maar dat heeft Charles Bedaux nooit begrepen. Hij gaat nooit een grens over, met uitzondering van de aandacht die hij aan zijn eigen belangen besteedt. Kunst, mensen, politiek: voor hem is alles niet meer dan een weddenschap, een investering, een waardevermeerdering. Er is feitelijk maar één onderwerp waarover Frank en Bedaux het eens zijn: Frankrijk heeft Philippe Pétain nodig. De grootindustrieel omdat dat goed is voor zijn business, en de barman omdat hij in de Eerste Wereldoorlog onder bevel van de maarschalk als onderofficier heeft gediend.

Frank zal het nooit toegeven aan de verrader Charles Bedaux, maar aan de frontlinie onder bevel van deze grote man met de witte snor, is sergeant eerste klasse Meier chauvinist geworden.

De zakenman brengt zijn glas naar zijn mond en zet het daarna terug op de toog. Hij lijkt een nieuwe tirade te willen beginnen, maar dan verstoren geschreeuw en gelach de stilte in de bar; hij krijgt geen kans.

Daar zijn ze...

Het moment is aangebroken. Frank trekt zijn kraag recht, legt een hand op de schouder van Georges. Het is aan hem om hen te verwelkomen. Het lachen komt dichterbij. Het lachen zoals hij dat kent uit de kazernes. Voor even is Frank terug in Verdun. Hij recht zijn schouders maar voelt het zweet over zijn rug parelen. Onder zijn jasje is zijn overhemd doorweekt, hij is verkleumd tot op het bot.

De eerste vijandige linie treedt naar voren.

‘Goedenavond heren. Welkom in de bar van het Ritz.’